

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Nc/4/2017
Identifikačné číslo spisu:	8114231520
Dátum vydania rozhodnutia:	06.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8114231520.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ D. A., narodeného X. F. XXXX, bývajúceho v X., O., 2/ T. X., narodeného X. H. XXXX, bývajúceho v Q., Q., zastúpených JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom so sídlom v Kežmarku, Baštová 6, proti žalovaným 1/ Obec Kamienka, IČO: 00 329 941, 2/ D. A., narodenému XX. P. XXXX, bývajúcemu v A., A., 3/ D. V., narodenému XX. L. XXXX, bývajúcemu v A., A., 4/ D. I., narodenému XX. P. XXXX, bývajúcemu v A., A., 5/ F. X., narodenému XX. H. XXXX, bývajúcemu v A., A., 6/ ŠTÁTNE LESY TATRANSKÉHO NÁRODNÉHO PARKU TATRANSKÁ LOMNICA, so sídlom v Tatranskej Lomnici, Tatranská Lomnica 66, IČO: 31 966 977, 7/ Gréckokatolícka cirkev, farnosť Kamienka, so sídlom v Kamienke, Kamienka 140, IČO: 31 952 054, zastúpenej Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s. r. o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, 8/ Poľnohospodárske družstvo so sídlom v Kamienke, Kamienka 438, IČO: 00 204 421, 9/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, 10/ Poľovnícke združenie "PAŠKOVA" Kamienka, so sídlom v Kamienke, IČO: 42 342 406, žalovaní 2/, 3/, 5/, 8/ a 10/ zastúpení JUDr. Michalom Dicom, advokátom so sídlom v Starej Ľubovni, 17. novembra 20, o určenie neplatnosti zmluvy, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4C/257/2014, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 24Co/19/2017, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Eliška Wagshalová, JUDr. Martin Baran a JUDr. Antónia Kandráv a n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania sporu vedenom na tomto súde pod sp. zn. 24Co/19/2017 (vec Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4C/257/2014).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom Krajským súdom v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 24Co/19/2017 žalobcovia podaním z 25. septembra 2017 oznámili uplatnenie námietky zaujatosti voči všetkým sudcom krajského súdu. Vylúčenie sudcov odôvodnili tým, že ich kolegom je JUDr. Karol Krochta, ktorý v spore rozhodoval na súde prvej inštancie, a ktorého procesné správanie je predmetom trestného stíhania iniciovaného žalobcami. Možno mať preto odôvodnené pochybnosti o ich nezaujatosti. Navrhli, aby nadriadený súd rozhodol o vylúčení všetkých sudcov krajského súdu z prejednávania a rozhodovania

sporu vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 24Co/19/2017.

2. Sudcovia krajského súdu senátu 24 Co JUDr. Eliška Wagshalová, JUDr. Martin Baran a JUDr. Antónia Kandrává, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu. Necítia sa preto vo veci zaujať.

3. Najvyšší súd ako súd Krajskému súdu v Prešove nadriadený (§ 54 ods. 2 C. s. p. - zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok) vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

4. Podľa § 49 ods. 1 C. s. p. sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom úpravy pojatej do citovaného ustanovenia základného predpisu civilného sporového procesu Slovenskej republiky je prispieť k nestrannému prejednaní sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z pohľadu uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, ktorým môže byť len niektorý z nasledujúcich vzťahov:

a/ k sporu (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je priamo stranou sporu alebo osobou zúčastnenou na konaní, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na spor, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť alebo tiež vtedy, ak sú tu konkrétne skutočnosti nasvedčujúce získaniu sudcom poznatkov o veci inak, než spôsobom predpokladaným právom, teda najmä dokazovaním),

b/ k stranám [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu, ktorý má buď charakter rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu či relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho, ako aj negatívneho)],

c/ k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní (viď vyššie pod b/).

6. Pri posudzovaní dôvodnosti námietky žalobcov vo vzťahu k zákonným sudcom o skutočnostiach majúcich privodiť ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu, najvyšší súd vychádzal zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudca je totiž vo všeobecnosti vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

7. Integrálnou súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - tu por. prílohu oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je garancia toho, aby v spore rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky, čiže ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) zároveň zahrňuje aj právo na to, aby spor nebol odňatý zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v možnosti zmariť hroziace riziko, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca.

8. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh strany (§ 52 C. s. p.), alebo na základe oznámenia samotného sudcu (§ 50 C. s. p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

9. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či preukázateľne existujú skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. To znamená, že nie je možné vychádzať iba zo subjektívnych aspektov nestrannosti sudcu, ale aj z hmotnoprávneho rozboru skutočností, ktoré k týmto subjektívnym pochybnostiam viedli. K vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodnutia sporu môže dôjsť iba vtedy, ak je evidentné, že pomer sudcu k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosahuje takej povahy a intenzity, že aj napriek zákonom stanovených povinností nebude schopný nestranne a nezaujate rozhodovať (sine ira et studio).

10. Z vyjadrenia namietaných zákonných sudcov vyplýva, že subjektívne sa necítia byť zaujatí. Najvyšší súd následne posúdil aj objektívne aspekty nestrannosti namietaných sudcov. V tejto súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že v prípade kolegiálnych, resp. profesionálnych vzťahov medzi sudcami chýba objektívny základ na konštatovanie zaujatosti, pretože vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak by z takéhoto základu bol vyvodzovaný opačný záver, takéto posudzovanie by vlastne znamenalo, že výlučne pracovný a kolegiálny vzťah medzi sudcami vo všeobecnosti prezumuje porušovanie sudcovských povinností a zásad sudcovskej etiky. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o ich nezaujatosti. Až v prípade, že by vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, pôjde o okolnosť vzbudzujúcu opodstatnené pochybnosti o nezaujatosti a teda išlo by o dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Vzťahy medzi sudcami, ktoré však bežný pracovný a kolegiálny rámec neprekračujú [t. j. ak tieto vzťahy spočívajú iba na tom, že sa sudcovia navzájom poznajú, pretože na výkon funkcie sú zaradení na rovnaký (prípadne vyšší alebo nižší) súd], nemajú teda samé osebe povahu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. V konaní preto bez ďalšieho nemožno usudzovať o prípadnom nepriateľskom vzťahu zákonných sudcov k strane sporu len preto, že strana sporu podala trestné oznámenie, v rámci ktorého by sa mal preskúmať postup ich kolegu.

11. Najvyšší súd dospel na základe vyššie uvedeného k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné predpoklady podľa § 49 ods. 1 C. s. p. odôvodňujúce vylúčenie zákonných sudcov krajského súdu z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu. Žalobcami uplatnenú námietku zaujatosti považoval preto za nedôvodnú.

12. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.